

فرانک مک دانو

هیتلر
و ظهور حزب نازی

ترجمه آرش کلاتری

www.ketab.ir

نشرنی

سرشناسه: مک‌دانو، فرانک، ۱۹۵۷- م. McDonough, Frank, 1957- • عنوان و نام پدیدآور: هیتلر و ظهور حزب نازی / فرانک مک‌دانو؛ ترجمه آرش کلاتری؛ ویراستار بابک محقق. • مشخصات نشر: تهران، نشرنی، ۱۴۰۰ • نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۴۰۰ • مشخصات ظاهری: ۲۴۵ ص. • شابک: ۷-۰۴۰۳-۰۶-۰۶۲۲-۹۷۸ • وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا • یادداشت: عنوان اصلی: Hitler and the Rise of the Nazi Party, 2003 • یادداشت: واژه‌نامه. • یادداشت: نمایه. • موضوع: هیتلر، آدولف، ۱۸۸۹-۱۹۴۵ م. • موضوع: Hitler, Adolf • موضوع: حزب ناسیونال سوسیالیست کارگران آلمان National Sozialistische Deutsche Arbeiter-Partei آلمان - سیاست و حکومت - ۱۹۱۸-۱۹۳۳ م. Germany - Politics and government - 1918-1933 آلمان - سیاست و حکومت - ۱۹۳۳-۱۹۴۵ م. Germany - Politics and government - 1933-1945 • شناسه افزوده: کلاتری، آرش، ۱۳۵۰- • مترجم • رده‌بندی کنگره: DD۲۴۷ • رده‌بندی دیویی: ۹۴۳/۰۸۶۰۹۲ • شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۷۰۰۶۸

قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

www.ketab.ir

نشرنی

هیتلر و ظهور حزب نازی
فرانک مک‌دانو

مترجم: آرش کلاتری

ویراستار: بابک محقق

صفحه‌آرا: سیدمحمد سادات کیائی، سینا اسمعیل‌نیا

لیتوگرافی: باختر • چاپ و صحافی: غزال

چاپ اول: تهران، ۱۴۰۰، ۱۱۰۰ نسخه

شابک: ۷-۰۴۰۳-۰۶-۰۶۲۲-۹۷۸

نشانی: تهران، خیابان دکتر فاطمی، خیابان رهی معیری، تقاطع خیابان فکوری، شماره ۲۰

کد پستی: ۱۴۱۳۷۱۳۲۷۱، تلفن دفتر نشر: ۸۸۰۲۱۲۱۴، تلفن واحد فروش: ۸۸۰۰۴۶۵۸-۹، نمابر: ۸۹۷۸۲۴۶۴

www.nashreny.com • email: info@nashreny.com • nashreny

© تمامی حقوق این اثر برای نشرنی محفوظ است. هرگونه استفاده تجاری از این اثر یا تکثیر آن کلاً و جزئاً، به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست مطالب

۹	یادداشت و سپاس‌گزاری ویراستار ترجمه مجموعه
۱۳	مقدمه دبیران مجموعه
۱۵	گاه‌شمار
۱۷	معرفی رجال
۲۳	اصطلاح‌نامه

زمینه

۲۹	۱. ضعف‌های دموکراسی وایمار، ۱۹۱۸-۱۹۳۳
۲۹	مقدمه
۳۲	تبعات جنگ
۳۳	انقلاب ۱۹۱۸ آلمان
۳۴	تبعات معاهده ورسای
۳۶	فرهنگ خشونت
۳۷	قانون اساسی و اختیارات اضطراری ریاست‌جمهوری
۴۰	احزاب سیاسی
۴۳	نیروهای ضددموکراسی در کشور آلمان
۴۴	معضلات اقتصادی

تحلیل

۴۷	۲. آدولف هیتلر: خصوصیات اخلاقی و دوران کودکی و نوجوانی
۴۷	پیشینه خانوادگی

۴۹	والدین
۵۰	کودکی
۵۴	نوجوانی
۵۷	درگذشت مادر
۵۸	سال‌های زندگی در وین (۱۹۰۸-۱۹۱۳)
۶۲	عقاید سیاسی هیتلر در وین
۶۴	یهودستیزی هیتلر در وین
۶۶	مونیخ (۱۹۱۳-۱۹۱۴)
۶۸	جنگ جهانی اول
۷۳	۳. حزب نازی در آغاز راه، ۱۹۱۸-۱۹۲۴
۷۴	ظهور حزب نازی
۸۰	نخستین برنامه حزب نازی
۸۱	ظهور هیتلر در مقام رهبر حزب نازی
۸۳	پیدایش «بُت پیشوا»
۸۵	کودتای سالن آجوفروشی مونیخ
۹۱	۴. ایدئولوژی هیتلر و حزب نازی
۹۲	پیوندهای نازیسم با فاشیسم و تمامت‌خواهی
۹۵	ریشه‌های تاریخی نازیسم
۹۷	ریشه‌های فلسفی ناسیونال-سوسیالیسم
۱۰۰	نقش محوری هیتلر در ایدئولوژی حزب نازی
۱۰۱	اهمیت سیاست خارجی
۱۰۳	محوریت مفهوم نژاد
۱۰۴	نقش یهودستیزی و اندیشه ضدمارکسیستی در ایدئولوژی حزب نازی
۱۰۵	جامعه نژادی
۱۱۰	نقش سوسیالیسم در ناسیونال-سوسیالیسم
۱۱۳	۵. حزب نازی: تشکیلات، تبلیغات، عضویت
۱۱۳	تشکیلات
۱۲۰	تبلیغات
۱۲۴	عضویت

۱۳۱	۶. جهش بلند حزب نازی، ۱۹۲۵-۱۹۳۰
۱۳۱	مسیر جدید
۱۳۲	بازسازی حزب نازی
۱۳۵	رابطه رازآلود هیتلر با گلی رانوبال
۱۳۷	استراتژی جدید انتخاباتی در حزب نازی
۱۳۸	تأثیر «رکود بزرگ»
۱۴۰	ظهور هیتلر در عرصه ملی
۱۴۱	موفقیت حزب نازی در انتخابات ۱۹۳۰
۱۴۳	علت محبوبیت حزب نازی در نزد رأی‌دهندگان چه بود؟
۱۴۶	جاذبه روانی نازیسم برای رأی‌دهندگان
۱۴۹	۷. دسیسه هیتلر در راه کسب قدرت، ۱۹۳۰-۱۹۳۳
۱۴۹	تجربه برونینگ، ۱۹۳۰-۱۹۳۲
۱۵۱	نگاه هیتلر به جلب حمایت بنگاه‌های بزرگ تجاری و افسران ارتش
۱۵۲	هیتلر نامزد ریاست جمهوری می‌شود، ۱۹۳۲
۱۵۴	فرانتس فون پاپن: نازی ملتس به کتوشلوار راه‌راه؟
۱۵۶	انتخابات ژوئیه ۱۹۳۲ و پیامدها
۱۵۹	صدارت پنجاه و هفت‌روزه ژنرال فون اشلایشر
۱۶۰	ژانویه ۱۹۳۳: هیتلر به قدرت می‌رسد

ارزیابی

۱۶۵	۸. چرا هیتلر به قدرت رسید؟
-----	----------------------------

اسناد

۱۷۴	۱. هیتلر در وین
۱۷۴	۲. نخستین حضور هیتلر در جلسه حزب کارگران آلمان
۱۷۵	۳. برنامه ۲۵ ماده‌ای حزب نازی
۱۷۸	۴. مطالبات حزب نازی
۱۷۹	۵. سیاست هیتلر درباره اصل رهبری
۱۷۹	۶. کودتای سالن آبیجوفروشی مونیخ

- ۷§. نظر هیتلر دربارهٔ درس عبرت از کودتای سالن آجوفروشی مونیخ ۱۸۱
- ۸§. دیدگاه یوزف گوبلز دربارهٔ ناسیونال-سوسیالیسم ۱۸۱
- ۹§. هیتلر و قدرت جادویی کلمات ۱۸۲
- ۱۰§. دیدگاه حزب نازی دربارهٔ مالکیت خصوصی ۱۸۴
- ۱۱§. مناظرهٔ هیتلر و آتو اشتراسر بر سر مفهوم «سوسیالیسم» ۱۸۴
- ۱۲§. تعریف هیتلر از ناسیونال-سوسیالیسم ۱۸۵
- ۱۳§. جاذبهٔ ناسیونال-سوسیالیسم: نگرشی صلح طلبانه ۱۸۶
- ۱۴§. جاذبهٔ حزب نازی برای زارعین ۱۸۷
- ۱۵§. فضای حاکم بر میتینگ حزب نازی از دید یک معلم ۱۸۸
- ۱۶§. سخنرانی هیتلر در باشگاه صنایع دوسلدورف ۱۸۹
- ۱۷§. نظر ادگار یونگ در باب «انقلاب محافظه کارانه» ۱۹۱
- ۱۸§. «چگونه علیه ظهور رایش سوم مبارزه کنیم؟»: عقاید یک نویسندهٔ آلمانی ۱۹۲
- ۱۹§. یوزف گوبلز به کارگران حزب رهنمود می‌دهد که جنبه‌های «رادیکال» برنامه‌های حزب نازی را تلطیف کنند ۱۹۳
- ۲۰§. روزشمار تصدی قدرت به دست هیتلر ۱۹۳
- ۲۱§. دیدگاه هیتلر دربارهٔ یهودستیزی ۱۹۴
- ۲۲§. هیتلر تفاوت‌های حزب نازی را با حزب محافظه کار سنتی آلمان تشریح می‌کند ۱۹۷
- ۲۳§. جلسهٔ هیتلر با هیندنبورگ، ۱۳ اوت ۱۹۳۲ ۱۹۹
- ۲۴§. جاذبهٔ ناسیونال-سوسیالیسم برای جوانان ۲۰۰
- برای مطالعهٔ بیشتر ۲۰۳
- واژه‌نامه ۲۰۹
- کتابنامه ۲۱۳
- فهرست اعلام ۲۱۵
- تصاویر ۲۲۷
- نمایه ۲۳۷

یادداشت و سپاس‌گزاری ویراستار ترجمه مجموعه

مجموعه «کارگاه تاریخ» سلسله کتاب‌هایی است در شناخت مفاهیم و رویدادهای تاریخی پراهمیتی که به‌خصوص از اوایل عصر مدرن تا روزگار کنونی رخ داده و زمینه‌ساز تحولاتی دوران‌ساز و تأثیرگذار شده است. بیکرة اصلی مجموعه را کتاب‌های تاریخ اروپا تشکیل می‌دهد، ضمن آن‌که مسائل اساسی سایر قاره‌ها نیز به‌اعتبار مقام و موقعیت از نظر دور نخواهد ماند تا دانشجوی تاریخ و همچنین علاقه‌مند به مطالعات تاریخی را با متونی معتبر، روزآمد و مبتنی بر اسناد موثق آشنا نماید. ساختار هر کتاب به‌نحوی تنظیم یافته است که اساساً اهداف مطالعات علمی را برآورده می‌سازد، یعنی از لایه نازک شرح احوال و سوانح با درنگی کوتاه درمی‌گذرد تا پژوهشگر و دانشجوی را با کته وقایع و مباحث عمده تاریخ آشنا نماید. افزون بر این، اسناد تاریخی پرشماری در دسترس خواننده کنج‌کاو و تیزبین می‌نهد تا وی آن‌ها را وسیله استنباط شخصی قرار دهد. بر این مبنا، پیش از هر چیز مقصود آن بوده است که عادت مطالعه تاریخ به‌منزله «روایت داستانی» صرف از سر خواننده بیفتد و نگاه موشکافانه و علمی بیش از پیش تقویت گردد. به هر روی، چون عرصه نقد و نظر مبتنی بر تحلیل را در حوزه مطالعات تاریخ کم‌وبیش خالی دیدیم، مجموعه حاضر را برای ترجمه انتخاب کردیم که از جهات متعدد پاسخگوی احتیاجات امروزی پژوهشگران باشد.^۱ این مجموعه هم به‌فراخور اهمیت و اعتبار رخداد تاریخی معینی که در کانون

۱. مجموعه Seminar Studies مرجع اصلی «کارگاه تاریخ» است که نخستین عنوان آن به‌زبان انگلیسی در ۱۹۶۸ نشر یافت. در ابتدا سرپرستی کار با پاتریک ریچاردسون، از معلمان شاغل در کینگز کالج، بود که پس از درگذشت در ۱۹۷۹، راجر لاکیر، استاد دانشگاه رویال هالووی، وابسته به دانشگاه لندن، جانشین وی شد. در حال حاضر سرپرستی مشترک مجموعه برعهده گوردون مارتل، استاد دانشگاه نوردن بریتیش کلمبیا، و کلایو اسملی، استاد دانشگاه اوپن، است که البته دکتر اسملی متأسفانه در اکتبر ۲۰۲۰ درگذشت. از محاسن قابل ذکر مجموعه این است که بنا به پویایی و تحرک فراوان حوزه مطالعات تاریخ، ضرورت‌های آموزشی و صداقت سائق مهمی

توجه قرار می‌دهد نگاه خود را معطوف تدقیق در جزئیات متعدد امور می‌کند (در قالب هر تعداد کتابی که لازم باشد)^۱ و هم ترکیبی متوازن از روایت و تحلیل به دست می‌دهد، به‌ترتیبی که روایت همواره بر پایه نقدی مسئله‌محور استوار باشد.

مروری بر اسامی کتاب‌های منتشره از پنج دهه پیش تا کنون که شمار آن‌ها به ۱۵۰ عنوان رسیده و به کوشش دو ناشر معتبر و نام‌آشنا — لانگمن (گروه انتشاراتی پیرسون) و راتلج (گروه انتشاراتی تیلور فرانسیس) — بی‌وقفه انتشار یافته بر ما معلوم داشته است که به‌رغم کثرت عناوین و توجه تحسین‌برانگیز دبیران مجموعه به اطراف و جوانب وقایع حائز اهمیتی که در چندین قرن اخیر — به‌ویژه از رنسانس تا قرن بیستم — رخ داده است، همچنان می‌توان جای خالی قطعاتی را در این پازل بزرگ تشخیص داد که تکمیل آن قطعاً مفید به وضع اهل تحقیق خواهد بود، خصوصاً هرگاه به یاد بیاوریم که این جمع تا چه اندازه با کمبود منابع و مآخذ تخصصی و خاص پژوهش‌های عالمانه و دانشگاهی به‌زبان فارسی مواجهند. بدین منظور، یعنی پرکردن جای خالی برخی عناوین مهم و ضروری، گوشه‌چشمی به یک منبع شاخص دیگر نیز داشته‌ایم که از حیث شکل و محتوا با مرجع اصلی سازگاری و مطابقت قابل ملاحظه‌ای دارد و مکمل مناسبی برای آن به حساب می‌آید.^۲

هر کتاب به‌قلم نویسنده‌ای متخصص و مسلط بر موضوع تألیف شده که علاوه بر روایت و تحلیل مشتمل است بر اسناد تاریخی، گاه‌شمار وقایع، اصطلاح‌نامه، معرفی رجال سیاسی و نظامی یا شخصیت‌های تأثیرگذار و همچنین ارائه منابعی جهت مطالعات تکمیلی. گذشته از آنچه هر نویسنده در چند پیوست مجزا عرضه می‌دارد، ما نیز به‌مقصد آن‌که راهنمایی کارگشا برای خوانندگان فارسی‌زبان و مترجمان حال و آینده کتاب‌های تاریخ فراهم آوریم، دو پیوست دیگر ذیل عنوان «واژه‌نامه» و «فهرست» دوسویه در انتهای کتاب ضمیمه کرده‌ایم که حاوی اصطلاحات تخصصی، اعلام تاریخی و جغرافیایی و همچنین کلیه نام‌های خاصی است که ضمن هر کتاب آمده؛ از نام معاهدات و جنگ‌ها و احزاب گرفته تا اسامی نشریات و انجمن‌ها

همچون اسناد نویافته، ویراست‌های تازه‌ای از هر یک از عناوین موجود به‌اقتضای زمان و شرایط عرضه شده و می‌شود که گاه به نوبت چهارم و پنجم هم رسیده است.

۱. مثلاً «جنگ جهانی دوم» از موضوعاتی است که شرح آن از جنبه‌های گوناگون به چهار جلد می‌رسد و در اطراف و حواشی آن نیز دست‌کم همین تعداد کتاب تألیف شده است. کم‌وبیش چنین است میزان توجه به «انقلاب روسیه» و تبیین عوامل وقوع و تبعات آن.

۲. از مجموعه Lancaster Pamphlets که آن را مرجع فرعی قرار داده‌ایم، ۵۴ عنوان در فاصله سال‌های ۱۹۸۳-۲۰۰۶، با حمایت انتشارات راتلج و زیر نظر اریک جی. اونز و پی. دی. کینگ، به چاپ رسیده که اغلب آن‌ها ویراست‌های چندگانه دارد.

و شرکت‌ها. پیش از آغاز روند ترجمه، کتاب‌ها را به چند بخش کلی تقسیم کردیم و مسئولیت ترجمه هر بخش را، بسته به دامنه کار، به فرد یا افرادی سپردیم که ضمن بهره‌مندی از سابقه کافی در حرفه ترجمه، با موضوع منتخب خود نیز آشنایی لازم را داشته باشند. گذشته از این، چون غلبه را با کتاب‌های تاریخ اروپا یافتیم، تأکید خود را بر آن نهادیم تا مسائل و پرسش‌های اساسی تاریخ این عرصه جغرافیایی در اولویت قرار گیرد، ضمن آن‌که تردید نداشتیم تاریخ ۲۰۰ ساله اخیر اروپا از حیث رویش و پرورش مفاهیم حساس و بحث‌برانگیزی چون ملت، دولت، حقوق فردی و مدنی، ناسیونالیسم و لیبرالیسم، استعمار و کاپیتالیسم، انقلاب صنعتی، جنبش‌های کارگری و به تبع آن سوسیالیسم و کمونیسم، جنگ‌های جهانی، نهادهای سیاسی و مالی و چه بسیار ابواب قابل اعتنای دیگر جلب توجه خواننده نکته‌سنج را خواهد کرد. چنین بود که در وهله نخست دامنه گزینش خود را به تاریخ دو قرن نوزدهم و بیستم اروپا و حوزه جغرافیایی مجاور آن محدود کردیم و به سراغ مقولاتی رفتیم که به ظن ما در نزد علاقه‌مندان مطالعات تاریخ بیش از سایر فصول و قضایا طرف توجه بوده است: تاریخ اروپای قاره‌ای (خصوصاً فرانسه، آلمان، ایتالیا)، تاریخ روسیه و عثمانی، تاریخ بریتانیا، تاریخ جنگ‌های جهانی و تاریخ اروپای پس از جنگ، نظیر مسائل جنگ سرد و اتحادیه اروپا. به موازات آن چون در حین مطالعات و ارزیابی‌های مقدماتی، به ضرورت آشنایی خواننده با مفاهیم سیاسی-اجتماعی زمانه همچون مدرنیسم، کمونیسم و کاپیتالیسم پی بردیم، بخشی از نیروی خود را صرف ترجمه کتاب‌هایی از این دست کرده‌ایم که یقیناً بر غنا و مایه کار خواهد افزود قصد ما این بوده است که پس از تکمیل مباحثی که ذکر آن رفت، به تدریج قدم در زمینه‌های متنوع تاریخ جهان بگذاریم و همه تالیفات ارزشمندی را که احتیاج فوری خواننده ایرانی است در برنامه ترجمه و انتشار قرار دهیم. مجموعه «کارگاه تاریخ» از بدو تولد تا امروز مرهون هم‌فکری، همکاری و مساعدت روحی و قلمی یارانی چند بوده است که لازم می‌دانم قدردان الطاف بی‌دریغ همگی آنان باشم. مهدی مقیسه از لحظه‌ای که فکر چنین طرحی به ذهنم خطور کرد با اشتیاق بسیار پیگیری و همراهی نشان داد و چندین ماه در انواع و اقسام مجموعه‌های تاریخ که تا به امروز در دنیای انگلیسی‌زبان نشر یافته است جست‌وجو و تمحص کرد تا سرانجام بعد از تبادل نظر بسیار بر سر مجموعه حاضر به توافق رسیدیم. پیشنهادات راهگشا و همدلی او در این راه بسی روحیه‌بخش بوده و هست. رامین کریمیان ضمن تشویق و تحریض مستمر، امکان آشنایی ما (گروه ترجمه) را با آقای جعفر همایی، مدیر محترم نشر نی، فراهم کرد که ایشان نیز با سعه صدر، بردباری و راهنمایی‌های ثمربخش خود زمینه لازم را برای فعالیت ما مهیا ساختند و در این مسیر ما را، به‌رغم همه دشواری‌ها، به تداوم و حفظ انسجام ترغیب کردند. دوستان عزیز دیگری نیز در روند شکل‌گیری، تعیین اولویت‌ها، انتخاب و ترجمه کتاب‌ها سهم داشته‌اند که به ترتیب حروف

القبای نام آن‌ها را ذکر می‌کنم و صادقانه از همه آنان سپاس گزارم: شیرین سادات صفوی، فروزان صلواتیان، فرناز فرشاد، مسعود قاسمیان، آرش کلانتری و زهره هدایتی. آرش کلانتری در تمام مراحل نسخه‌پردازی و نمونه‌خوانی چندباره کتاب‌ها با حساسیت و علاقه وافر به یاری آمد و بار سنگینی از دوش ویراستار فارسی مجموعه برداشت که ارج گزار این صمیمیت بی‌ریا هستم. فاطمه شاهی هنگامی به گروه ویرایش و نسخه‌پردازی پیوست که سخت نیازمند دقت نظری و سواس گونه بودیم. تقدیر فراوان از ایشان که نکته‌سنج است و بر ما آسان نمی‌گیرد. همچنین سپاس از هادی محقق که در بازخوانی‌های متعدد هم‌پا و مدد رسان بوده و با نگاه تیزبین خود بسیاری از خطاهای راه‌یافته به متن را گوشزد کرده است. در پایان، تقدیر و تشکر ما نثار گروه فنی و یاران نشر نی که با سلیقه‌ای ممتاز، گشاده‌رویی و شکیبایی، همه کوشش خود را در تحقق این خواسته دیرینه به کار بستند.

بابک محقق

ویراستار فارسی مجموعه